

Ryhmätyö 2: Työ alueen hyväksi, kunnan ”unohtaminen”

Raflaavasta otsikosta huolimatta keskittykää miettimään mahdollisimman laajasti

- Onko alueellisessa työssä mahdollista unohtaa oma kunta?
- Miten ns. nurkkapatrioottisuudesta pääsee eroon?
- Tietyt kysymykset ovat edelleen tärkeitä sitoa kuntaan
 - Esim. palveluiden sijainti

Skenaario:

Hyvinvointialueenne yhdessä kunnassa on vuodesta 2017 toiminut ikääntyneiden palveluneuvola, joka on toiminut ko. kunnan sosiaali- ja terveystalouden sektorilla. Asiakkuus on rajattu ko. kunnan ja kahden lähikunnan asukkaille. Neuvolassa on annettu ohjeita niin sote-palveluiden, maksuasioiden kuin yhdistys- ja harrastustoiminnankin suhteen. Neuvolan asiakkaat ovat kehuneet neuvolan erityisesti henkilökuntaa, sijaintia ja aukioloaikoja. Se on herättänyt mielenkiintoa muuallakin hyvinvointialueen kunnissa.

Olet saanut kuulla aluevaltuutetulta, että ensi vuodelle kyseistä palvelua ei aiota enää jatkaa. Palvelu tulisi valtuuston näkemyksen mukaan joko ulottaa saavuttamaan kaikki hyvinvointialueen 65+ -vuotiaat tai lakkauttaa. He ovat päätyneet lakkauttamaan palvelun, koska uudessa rahoitusmallissa ei haluta vielä tuottaa palveluita, jotka eivät ole täysin lakisääteisiä. He ovat myös kokeneet, että koska neuvolatoiminnan laajentamiseen ei ole varaa, ei se palvelu ole kaikkien alueen ikääntyneiden saavutettavissa.

- Miten rupeaisitte alueellanne etenemään, jotta palvelu pelastettaisiin?
- Vai lähtisittekö edes pelastamaan, jos sen palvelu olisi jatkossakin vain tarpeeksi lähellä asuvien saavutettavissa?

Ryhmä 1

- Oma kunta on vaikea unohtaa
- Joillakin alueilla on seutukuntia
- Alueiden rajoilla voi myös olla vierekkäisiä eri alueisiin kuuluvia kuntia
 - Voivat olla hyvin erilaisia kuntia
- Miten kaikki saisivat palveluita? Miten hyvät palvelut saadaan koskemaan kaikkia alueen asukkaita
- Nurkkakuntaisuus voisi vähentyä, kun koetaan oman kunnan hyvän toiminnan leviävän muualle
- Liikkuvia palveluita helpottamaan palveluiden saavutettavuutta, pelkästään varsinaisia rakennuksia ei tarvita
- Poistuviin terveyskeskuksiin voisi perustaa esim. ryhmäkoteja, jotka olisivat esiaste ympärivuorokautiseen hoitoon
- Joissain kunnissa on jo kotiin vietäviä palveluita, esim. Oma olohuone
- Ikäyrjinnän huomaaminen kaikessa toiminnassa tärkeää

- Skenaario
 - Palvelu pelastetaan
 - Jos palveluneuvola ei voida tuoda kaikkiin kuntiin, voi olla liikkuva palveluneuvonta
 - Liikkuva palvelu on myös ilmastoystävällisempää ja halvempaa

Ryhmä 2

- Keskustelu avartaa huomaamaan alueellisia erityispiirteitä, esim. monikielisyys
- Alueellinen näkökulma on kaikkein tärkein asia,
 - oma kunta taka-alalle ajattelussa, muttei kokonaan unohdeta
- Miten tuetaan ikäihmisten terveellisyttä ennaltaehkäisevästi
- Tulevaisuudessa digiasiointi mahdollistaa esim. vanhusneuvolatoimintaa kaikille
 - Parhaillaan vanhusneuvolatoimintaa ei ole kaikkialla
 - Hyvinvointialue voi ottaa hoitaakseeni
- Strategia hyvinvointialueella ja kunnassa, hyvinvointistrategia
 - Kunta elää omaa elämäänsä, alue omaansa
 - Näin Ei saisi olla, vaan yhteistyötä tulee olla
- Kun keskittämisiä tehdään, tulee olla realistinen, mm. taloudellisesti kaikki ei ole mahdollista
- Ei lakkauteta, vaan kehitetään, kaikki vaihtoehdot yhdessä pohtien
 - Ennen päätöksentekoa yhteistä keskustelua tarpeeksi usein ja tarpeeksi monella foorumilla
 - Ei vain kuulemistilaisuuksia, vaan keskustelua ja osallistamista
- Vanhusneuvostot alueella voivat kokoontua **keskustelemaan** ilman asialistaa ja ilman erillistä alustusta
- Neuvolabussit, ennaltaehkäisy
- Kielipolitiikka, kaikki alueella puhuttavat kielet huomioon, esim. alueilla, joissa on selkeän suomen- tai ruotsin kielisiä kuntia
- Kun Pohjanmaan alueelle perustettiin vanhusneuvosto, niin vaatimuksena on ollut jokaisen edustajan kaksikielisyys

Ryhmä 3

- Omaa kuntaa ei voi unohtaa, mutta päätöksissä pitää pystyä ajattelemaan koko aluetta
- Nurkkakuntaisuudesta pääsee eroon, kun huomioidaan, ettei puhuta enää oman kunnan rahoista
- Laajakatseisuutta, asia on asennekysymys
- Palvelupisteen on pysyttävä lähellä ja saatavana
 - Ei tarkoita kivijalkapalveluita, vaan liikkuvat palvelut saatava toimiviksi
 - Myös digitaalisesti liikkuvat palvelut
- Oma neuvontapiste lakkautetaan, MUTTA
 - Koska malli on toimiva, koitetaan viedä hyvinvointialueelle
- Pisteen sijaan liikkuvat palvelut, digitaaliset palvelut
- Toiminta jaetaan niin, että kaikki ennaltaehkäisyyn ja hyvinvointiin liittyvä toiminta jää kuntaan
 - Sote-palveluiden osuus siirtyy hyvinvointialueelle
- Paikallinen kunnan vanhusneuvosto tekee aloitteen, ottaa yhteyttä päättäjiin neuvontapisteen tai samantyyppisen puolesta
- Alueellisessa vanhusneuvostossa voisi tehdä aloitteen, jossa esitetään neuvontapisteitä alueelle, jotta palvelu olisi yhdenvertaisesti kaikkien käytössä ja saatavilla

Ryhmä 4

- Oma kunta on mahdollista unohtaa, jos aluevaltuutettu ymmärtää, etteivät kuntarajat ole pyhiä alueellisessa työssä
- Nurkkapatriotismi on luonnollista kautta poistuva ilmiö
 - Nuoremmat ovat vähemmän kotiseutuun sitoutuneita ja kotiseuturakkauteen taipuvaisia
- Ensisijaisesti vanhusten palveluihin lisää paikkoja ja palvelut lähelle ihmisiä
- Pelastetaan ja laajennetaan vanhusneuvola, jos se on lakkautuksen alla
- Laajennetaan puhelinpalvelulla ja chatilla
- Valtuutetut saatava ymmärtämään, että palvelu maksaa itsensä takaisin, kun tuottaa ikäihmisten hyvinvointia ja parantaa toimintakykyä
 - Ja tuottaa myöhemmin rahaa

Ryhmä 5

- Ei ole syytä unohtaa omaa kuntaa, vaikka ollaan hyvinvointialueella
 - Kunnan edustajalla on velvoite tuoda kunnan asioita esille, jos ne kehittävät koko hyvinvointialuetta
- Käsiteltävinä olevissa asioissa on silti ajettava koko alueen etua
- Hyvinvointialueet ovat pienempiä kuin tietyt maakunnat, jotka ovat ”jakautumassa”, esimerkiksi Savossa
 - Esim. Virroilla ainakin neljän kunnan ”pilkkominen”, pakottaa pohtimaan ainakin palveluiden sijoittamista
- Ihanteena vanhusneuvoloissa olisi, että verkko olisi yhtä laaja, kuin lapsiperheille suunnattujen neuvoloiden verkosto
- Palvelu olisi ennaltaehkäisevää hyvinvoinnin lisäämistä
- Asiakkailta on oltava alueella samat oikeudet saada palveluita
 - Alueellisesti laajoilla hyvinvointialueilla suuri haaste
- Liikkuvat palvelut
 - Esim. liikkuva silmäpohjan kuvaus on koettu hyväksi
- Kotisairaaloiminta, jossa saa lääkärinpalvelut kotiin
- Hoivakodeissa olisi keskitetyt laboratoriot kokeiden ottamiseen, jotta jokaisen ei pitä erikseen käydä labrassa
- Skenaario: palvelupiste jatkaisi, koska palvelu on koettu hyväksi
- Palvelu olisi samanlaista kaikille
- Vrt. pankkipalvelut: kansalaisaktivismilla saatu paremmin pankkipalvelut saataville

- Tarvitaan eläkeläisyhdistysten yhteistoimintaa, jotta saadaan ääni paremmin kuuluviin
- Kannetaan huolta hyvinvointialueen kunnista, jotka eivät ole saaneet alueen hallintoon edustajaa
 - Edustajan läsnäolo on tärkeä tekijä, pienemmänkin kunnan ääni on saatava kuuluviin
 - Pieni kunta unohtuu muuten hiljaisuudessa
- Alueen neuvostossa ei aina ole helpointa olla päättämässä